

SPĂLAREA BANILOR: EXAMEN TEORETIC ȘI PRACTIC

Daniela MOVILA

The purpose of this scientific article consists in the warning about qualification problems in the sphere of the criminal offence of money laundering which follow to be considered by national courts. We highlight the next problems of qualification: the value of illegal money, of goods or revenues and the participation in any association, agreement, complicity by providing assistance, help or advice on money laundering. Also, the analysis contains references about the relevant national court cases.

Drept rezultat al cercetării temei respective, am identificat o serie de probleme de calificare ce vizează calificarea infracțiunii de spălare a banilor, și anume, legate de: valoarea mijloacelor bănești, a bunurilor sau a veniturilor ilicite și participarea la orice asocieră, înțelegere, complicitate prin acordarea de asistență, ajutor sau sfaturi.

O primă problemă de calificare a infracțiunii analizate se referă la valoarea mijloacelor bănești, a bunurilor sau a veniturilor ilicite care trebuie să nu depășească 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin *Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1233 din 09.11.2016 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2017* [4] în momentul săvârșirii faptei. Conform actului normativ menționat, cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, pentru anul 2017, este în mărime de 5.300 lei. Asta ar însemna că 40 de salarii medii lunare sunt egale cu suma de 212.000 lei. În cazul în care se va depăși suma de 212.000 lei, se va aplica răspunderea penală conform lit. b) alin. (3) art. 243 CP RM. În acest sens, exemplificativă este următoarea speță: *SRL „XYZ” a fost învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de lit. a) alin. (1) art. 243 CP RM. În fapt, SRL „XYZ” în perioada 26.10.2010-18.07.2011, fiind de fapt gestionată de către S.I. și alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, au acționat în perioada anilor 2010-2012, prin înțelegere prealabilă, la includerea în documentele contabile, fiscale și financiare a datelor vădit denaturate privind veniturile și cheltuielile, care nu au la bază operațiuni reale, au convertit și au transferat bunuri în proporții deosebit de mari, care constituia venituri ilicite, în scopul de a tăinu*

și de a deghiza originea ilicită a bunurilor, pe conturile companiilor: „VLTD” și „IMLTD”. În total au fost convertite și transferate mijloace bănești în sumă de 12.927.635 dolari SUA, ceea ce constituie proporții deosebit de mari [5].

Semnalăm că în speța examinată ar fi trebuit ca SRL „XYZ” să fie trasă la răspundere penală conform lit. b) alin. (3) art. 243 CP RM, deoarece a săvârșit infracțiunea de spălare a banilor în proporții deosebit de mari. Din motiv că la lit. b) alin. (3) art. 243 CP RM nu era prevăzută sancțiunea pentru persoana juridică până la intrarea în vigoare a Legii Republicii Moldova nr. 60 din 07.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative [3], SRL „XYZ” a fost trasă la răspundere penală potrivit lit. a) alin. (1) art. 243 CP RM. Această soluție a instanței de fond însă o considerăm incorectă, deoarece SRL „XYZ” a convertit și a transferat mijloace bănești în sumă de 12.927.635 dolari SUA, ceea ce denotă faptul că a fost comisă infracțiunea de spălarea banilor în proporții deosebit de mari, în pofida faptului că la alin. (3) art. 243 CP RM nu era prevăzută pedeapsa penală pentru persoana juridică (cu excepția autorității publice). Considerăm că instanța de judecată urma să emită o sentință de achitare a SRL „XYZ” pe motivul lipsei subiectului infracțiunii.

În alt context, pentru calificarea faptei de participare la orice asociere, înțelegere, complicitate prin acordarea de asistență, ajutor sau sfaturi a spălării banilor, nu trebuie de făcut referire la art. 42, 44 sau 45 CP RM, „la încadrare fiind necesară reținerea doar a lit. d) alin. (1) art. 243 CP RM” [2, p. 309].

În practica judiciară, de cele mai dese ori, se face referire la art. 42, 44 sau 45 CP RM, dar nu se menționează lit. d) alin. (1) art. 243 CP RM. De exemplu, *Ț.V. a fost condamnat conform alin. (3) art. 42 și lit. b) alin. (3) art. 243 CP RM.*

La rândul său, P.R. a fost condamnat conform alin. (5) art. 42 și lit. b) alin. (3) art. 243 CP RM. În fapt, după rezilierea contractului de depozit bancar încheiat cu BC „VVV” SA, suma de 250.000 dolari SUA a fost restituită companiei off-shore „AAA”, ca în consecința deținerii și folosirii cererii de deschidere a contului de depozit din numele companiei „AAA” și a contractului de depozit, Ț.V. a deghizat originea ilicită a mijloacelor bănești în mărime de 443,83 dolari SUA, sub forma dobânzii aferente depozitului în mărime de 250.000 dolari

SUA, care constituie venituri ilicite.

La data de 29.12.2006, la contul de depozit deschis în BC „VVV” SA, în numele companiei off-shore „AAA”, în baza contractului de depozit bancar a mai fost transferată suma de 300.000 euro cu o dobândă de 4% anual. Apoi, Ț.V. a deghizat originea ilicită a mijloacelor bănești în mărime de 884,72 euro, sub forma dobânzii aferente depozitului în mărime de 515.000 euro, care constituiau venituri ilicite. La data de 19.03.2008 inculpatul Ț.V., acționând prin intermediul lui P.R., a prezentat la BC „AAA” SA cererea falsificată în numele fondatorului companiei off-shore „AAA”, S.M., prin care a solicitat convertirea sumei depozitului în mărime de 200.000 dolari SUA și transferarea sumelor bănești nominalizate la contul de depozit cu o rată a dobânzii de 12% anual.

Ca urmare a deținerii și folosirii de către Ț.V. a cererii din 19.03.2008, cel din urmă a convertit și transferat mijloace bănești care constituie venituri ilicite, precum și a deghizat originea ilicită a mijloacelor bănești în mărime de 3.109 dolari SUA sub forma dobânzii aferente depozitului în mărime de 200.000 dolari SUA, care constituia venituri ilicite. Mai târziu, la data de 06.05.2008, în baza contractului de depozit bancar în care semnătura în numele directorului companiei off-shore „AAA” a fost falsificată, au fost transferate mijloacele financiare în sumă de 265.250 euro anterior plasate la un cont de depozit și constituită din suma depozitului din 20 decembrie 2007 în mărime de 260.000 euro, și suma dobânzii aferente în mărime de 5256,56 euro... [6].

Pornind de la prevederile speței menționate *supra*, trebuie să menționăm că circumstanța agravantă de la lit. b) alin. (3) art. 243 CP RM este atașabilă infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 243 CP RM, presupunând modalitatea normativă specificată la litera d) [7, p. 254].

Iar prevederea de la lit. d) alin. (1) art. 243 CP RM exclude referirea la alineatele (3) și (5) art. 42 CP RM, deoarece vom fi în prezența numitei *complicități calificate*, care se asimilează faptei autorului infracțiunii [1, p.126].

În concluzie, la cele consemnate *supra*, propunem excluderea sintagmei „participarea la orice asociere, înțelegere, complicitate prin acordarea de asistență, ajutor sau sfaturi în vederea comiterii acțiunilor prevăzute la lit. a) - c)” din dispoziția lit. d) alin. (1) art. 243 CP RM,

deoarece s-ar preveni admiterea erorilor judiciare de către instanțele de judecată care, la moment, sunt generate de interpretarea defectuoasă a prevederilor de la art. 243 CP RM.

Referințe:

1. BRÎNZA, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea specială*. Vol. II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p.
2. COPEȚCHI, S., HADÎRCA, I. *Calificarea infracțiunilor: Note de curs*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 352 p.
3. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2016, nr. 123-127.
4. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2016, nr. 388-398.
5. Sentința Judecătorei sectorului Botanica, mun. Chișinău, din 29.10.2015. Dosarul nr. 1-468/15. [Accesat 30.04.2017] Disponibil pe Internet: <https://jc.instante.justice.md>.
6. Sentința Judecătorei sectorului Buiucani, mun. Chișinău, din 29.09.2016. Dosarul nr. 1-52/2016. [Accesat 30.04.2017] Disponibil pe Internet: <https://jc.instante.justice.md>.
7. STATI, V. *Infracțiuni economice: Note de curs*. Ed. a 2-a, rev. și actualizată. Chișinău: CEP USM, 2016. 622 p.

Recomandat

Stanislav COPEȚCHI, dr., conf. univ.